

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 1. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: Od kopanja do kópanja - glinokopne jame Pragerskega

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovu (neustrezno področje izbrišite):

5 - Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo

2. V sodelovanju z:

Univerza v Mariboru - Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo

BB produkt - energetska varčna gradnja - Benedikt Boršič s.p.

Turistično društvo Breza Pragersko Gaj

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

Območje ob Pragerskem je po nastanku geografska posebnost, saj so tod nasuli potoki iz Pohorja velike količine glin, potem pa vode poniknejo v prodnati vršaj Dravskega polja. Gre torej za naravno nakopičen naravni material, glino, ki so jo ljudje že v davni preteklosti koristili za svoje potrebe. Kot zapuščina so ostale glinokopne jame, napolnjene z vodo. Glavna dejavnost v preteklosti je bila opekarstvo. Zaradi opustitve opekarstva na Pragerskem so bivše glinokopne jame izgubile svoj prvotni namen. Ob rekreativnem ribištvu, kljub velikemu številu in naravnem okolju, glinokopne jame večinoma samevajo. Pragerski ribniki, kot jih domačini imenujejo, imajo velike razvojne možnosti za turizem, vodne športe in druge aktivnosti, nujno pa bo potrebno zagotoviti tudi ekosistemsko funkcijo, vendar jih je potrebno raziskati. Za podrobnejšo in smiselno opredelitev potencialov in ciljev je bilo nujno potrebno spoznati vodna telesa in prostor ob njih ter opredeliti smiselno varstveno rabo.

Pragerski ribniki so v preteklosti dajali kruh domačinom kot glinokopi odlične glin. V današnjem času, ko je industrijska raba zamrla in je vse močnejše zavedanje o skrbi za naravo, se kar sama ponuja revitalizacija in trajnostna raba prostora. Osnova za kakršnokoli načrtovanje so kvalitetni, celoviti vhodni podatki. Spoznati smo morali fizikalne in kemične lastnosti vode ter geografske, geodetske ter hidrološke karakteristike glinokopnih jam.

V tem projektu smo se omejili na terensko zbiranje podatkov in pripravo razvojnih smernic za bodoči odgovorni razvoj glede na naravne in zakonodajne možnosti. Sodelovali smo z lokalnim prebivalstvom, z lokalnim društvom ter lokalnimi organizacijami. Raziskali, zbrali, organizirali in primerno predstavili smo interdisciplinarne podatke o ribnikih z okolico. Zanimajo so nas podatki o veljavni okoljski in prostorski akti na obravnavanem območju, lastništvo, upravljavci, kvaliteta vode, stanje vodnih teles pod vodno gladino (morebitna odvržena mehanizacija ipd.), batimetrija, potencialne možnosti dejavnosti in pogoji zanje. Pregledno smo obdelali vsa vodna telesa, podrobneje tisto z največjim potencialom ter se naslonili na primere dobrih praks v tujini.

Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Aktivnost 1: Opis problema, pridobivanje podatkov

Zbrali smo podatke o ribnikih z namenom njihovega spoznavanja (zgodovina, geodetski, hidrološki in geografski parametri, lastništvo, vodna telesa, naravne danosti, kvaliteta vode, ekologija vode in vodne kotanje - morebitne nevarnosti zaradi ostankov industrijske opreme ter posebnosti umetnih vodnih teles) Aktualizirali karte in druge grafične podatke.

Aktivnost 2: Geodetski posnetek

V sklopu geodetskih meritev glinokopnih jam smo izvedli meritve brežine po tahimetrični metodi, GNSS metodi in grafični metodi s pomočjo novih in starih digitalnih ortofoto posnetkov. Izdelal smo geodetski posnetek trenutnega stanja brežine, izrisal geodetski načrt, izračunali smo trenutno dolžina brežin in površin vodnih teles izbranih jezer. Pridobili smo stare posnetke DOF od petdesetih let prejšnjega stoletja do danes in z grafično metodo ugotoviti trend vodne gladine skozi zgodovino. Uporabili smo fotogrametrične metode za snemanje iz zraka.

Aktivnost 3: Hidrološke meritve in analize
Posneli smo batimetrijo jezerske školjke s posredno - akustično metodo (ADCP merilnikom) ter enotočkovnim sonarjem.

Aktivnost 4: Identificirali smo možne rabe ob upoštevanju pogojev ter zakonskih okvirjev (pregled veljavnih predpisov na področju stoječih in antropogenih voda tako naravovarstvenih kot prostorskih) za posamezno aktivnost ali objekte (turizem, vodni športi, vlečnice, drsanje, prireditveni prostor, kampiranje s posebnim poudarkom na varstveni rabi z upoštevanjem ekosistemskih značilnosti) in analizirali primere dobrih praks trajnostne rabe opuščeni glinokopov in gramoznic doma in v tujini.

Aktivnost 5: Ukrepi za vzpostavitev zdravega stanja ribnikov – ekoremediacija niso potrebni zaradi odlične kakovosti vode, v okviru te aktivnosti smo pripravili predstavitev in poročila.

Aktivnost 6: Promocija rezultatov projekta je potekala na treh javnih dogodkih v lokalnem okolju ter v elektronskih in tiskanih medijih.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Kot bistvene rezultate projekta štejemo:

- pridobitev celovitih podatkov o pragerskih ribnikih z interdisciplinarnim pristopom (javni viri, karte, pisni viri, intervjuji, prostorski podatki, opazovanje na terenu, pogovori s strokovnjaki in domačini, KS, občina); - aktualiziranje podatkov in pridobitev novih podatkov s terenskim delom študentom in mentorjev (geodetske in hidrološke meritve, vzorčenje vode);

- priprava ekosistemskih podatkov za pragerske ribnike kot podlaga za načrtovanje aktivnosti na vodi; revitalizacijske možnosti ribnikov kot sanacijski in preventivni ukrep; - seznanitev lokalne skupnosti z rezultati (javne predstavitve, plakatiranje, elektronski in tiskani mediji).